

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАESTODНЕВНО

ГОДИНА XI • БРОЈ 205. • 25. ЈАНУАР 1982.

ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

Будви, уз многе друге ствари, недостаје јединствено дјеловање на свим битним животним и другим питањима

— ИСТАКАО ЈЕ НЕНАД БУЋИН НА ОПШТИНСКОЈ КОНФЕРЕНЦИЈИ САВЕЗА КОМУНИСТА —

Ово је прилика — рекао је Ненад Бућин, члан Предсједништва ЦК СК Црне Горе, на Општинској конференцији Савеза комуниста — да разматрајући извештај о досада шњем раду Конференције, Комитета и њихових најодговорнијих функционера, кажемо неко лико ријечи о том раду у цјелини. То је потребно учинити и у људском и у партијском смислу ради тих на

ших добрих и честитих другова који су те функције до сада обављали. Али, не ван контекста укупног партијског рада у Будви, већ у оквиру тог контекста, како би се непосредније сагледала та веза њиховог рада читаве партијске организације.

Из извештаја о раду Конференције, и њеног Комитета, недвосмислено проистиче да су се Конференција и Комитет, кроз читаво ово вријеме, настојали хватати у коштац с основним животним питањима средине. То чак, ни најштији критичари тог рада не би могли да превиде. Друга је ствар кад се говори о ефектима о политичко-идејном и акционом јединству, о продорности и ефикасности читаве организације. Огјене тога биле би витно другачије.

Глобална оцјена би се могла дати да је покретано све оно што је било на правцу акција Савеза комуниста, или да се, управо због тих дosta скромних акционих својстава партијских организација у општини Будва, нијесу могли постићи озбиљнији ефекти.

Сада је управо у току акција, која је иницијирана од ЦК СКЈ и ЦК СКЦГ, која се води у врло сложеној друштвеној, економској и политичкој атмосфери. То је акција од чијег исхода, без икаквог претјеривања, зависи што-шта, од тога колико ћемо је озбиљно схватити и како ћемо се озбиљно окренути према њој и какав ћемо допринос дати да та акција у свим ћелијама друштва успије, зависе и њен исход и дometи. Ја мислим да је то схваћено и да су даља разјашњења око тога непотребна.

Међутим, морамо се запитати: како је та акција у овој средини кренула? Морамо рећи да је кренула са истим амбицијама као у чијавој републици, али оно

су понашали као функционери-члановици, него као одговорни партијски људи којима је на срцу извршење сваког партијског задатка. У свом раду су испољили иницијативност и динамизам који заслужују похвалу.

Одговорно могу тврдити, јер познајем, било директно или индиректно, добар дије партијске активности у Будви, да су они за читаво ово вријеме анимирали рад чланства у свим партијским структурама. Наравно, никад се не издвајући, него дјелујући у оквиру акције које организација води. Сигуран сам, и тај утисак ћу рећи, да би укупан ефекат таквог рада Конференције и Комитета био већи, као и многе друге ствари у Будви, да је постојао један квантум политичког и акционог јединства у врху општине, да је постојало оно што би се могло приближити практичном моделу друштвено-политичких организација, на једној страни, и том уставном моделу друштвено-политичке заједнице, на другој страни. Будви, уз многе ствари које јој мањкују, мањка управом, да на нивоу општине, као друштвено-политичке заједнице, врши сталну синтезу, стално слагање сила у једном правцу, у једном смислу, јединство дјеловања на свим битним животним и друштвеним питањима, при чему свака политичка и друштвена структура има исти циљ.

Дакако, будући да су учесници тог сложног међуљудског, политичког, односа на

врху општине, и сами друゴви Небо и Жарко имају свој дио одговорности за то. Али, то је посебна тема и о томе нећемо говорити у овој него у наредној прилици, ка да се ова акција приближи крају. Тада ћемо о томе много нешто више да кажемо.

О ОСНОВНОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ СК БУДВА II

А сада ријеч-двије о томе како видим овај ћемко гест Организације СК Будва II. Ја сам у материјалима за сједницу прочитао те закључке. Ви сте их добили у извјештају о јавној расправи о кандидатима за органе СКЈ и СКЦГ. У фусноти тог извјештаја наведено је да се оцјенама Општинске конференције супретставила партијска организација Будва II. Та је организација присвојила себи право да говори у име свих комуниста Будве и мимо њих, тачније — пратица свих њих, јер изјашњава основних организација Савеза комуниста у општини Будва управо теку и потврђују ставове и оцјене садржане у материјалу Општинске конференције о којем се ради и на које се односе закључци Основне организације Будва II.

Сигулдно, ради се о једном непозваном и неумјесном адвокатисању. Не бих рекао да се ради о једном пуком „истрчавању пред руку“, већ о нечemu много ружнијем. Основна организација

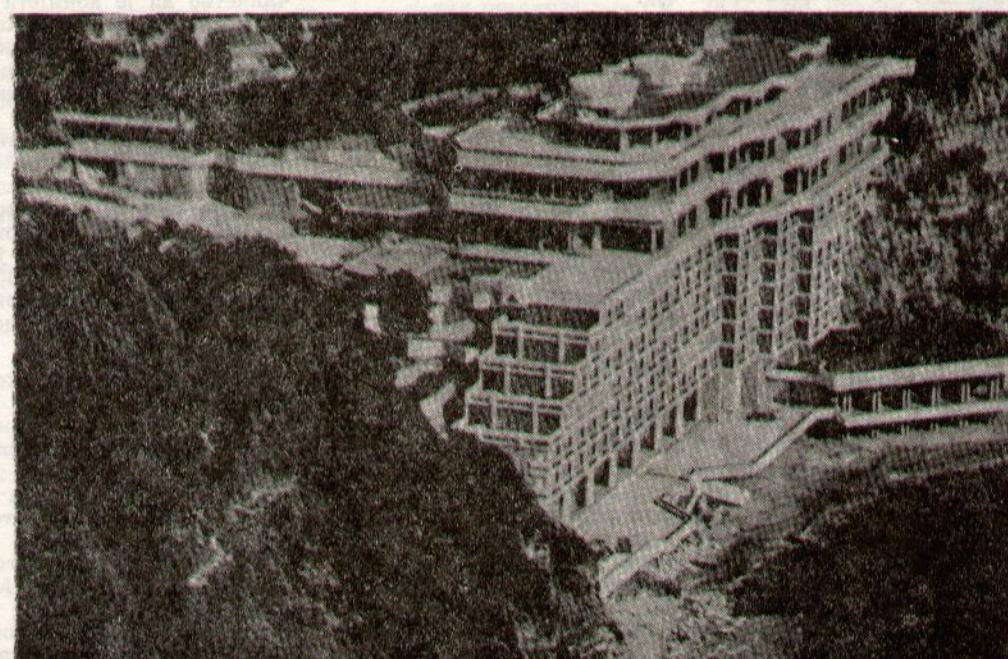
ја Савеза комуниста Будва II, или њена радица група, покушала је предсједнику и секретару Општинске конференције имплементирати да су ставови Општинске конференције Савеза комуниста изложени личним ставовима, тј. ставови које су они, наводно, наметнули Општинској конференцији, а не ставови које је она, добровољно и свјесно, утврдила као сопствене ставове. На тај начин се покушава одвојити предсједника и секретара од Конференције, конфронтirati Конференцију с њима и приказати их као људе који бескорупулозно између своје ставове и интересе партијској конференцији. Ако томе додамо да су неки од потписника „писма“ Основне организације Будва II истовремено и чланови Општинске конференције, у којој су својевремено гласали за њене ставове, онда се слика заокружује, та људска страна слике, али и партијска страна слике, јер говори о њима као људима, о њима као комунистима.

Чин основне организације Будва II је покушај разбијања јединства Општинске конференције и општинске организације Савеза комуниста Будва, и то на читанима и у акцији, коју је, као виталију, иницирао Централни комитет СКЈ и ЦК СК Црне Горе, која је заједнички идејно-политички утемељена и вођена од овог органа — ЦК СК Црне Горе и Општинског комитета СК II Будва. То треба добро znati. Ако се то предвиди онда смо у могућности да правимо и друге неразумности. То је покушај тражења жртвеног јарца међу онима који најолгоровније улазе у акцију. То је покушај адвокатисања онима који су се справљали нашим пашијама партијске акције, а они се не може тек тако и из чисти мира адвокатисати. Опасна је ствар и за оне који то раде, могу се лако и широко отвори.

То је чин манипулисања чланством једне организације, којом се, по природи ствари — јер је територијална, јер је сачињавају људи који пијесу у центру битке за освајање дохотка — и може лакше манипулисати. У том чину су се врло недвосмислено, врло јасно, стекла сва својства групашког, фракционашког дјеловања. Кад се једна таква озбиљна друштвена појава јави, онда овако крупне ријечи изгледају претешке и прегломазне као ознака за све ово, али у суштини тога јесте чин групашког и фракционашког

што чини специфичност ове средине јесу отпори који се тој акцији, врло оштро, пружају од многих појединача. То можемо запазити на најновијем примjeru, у антипартијском дјеловању дијела Основне организације СК Будва II или, тачније речено, да би укупан ефекат таквог рада Конференције и Комитета био већи, као и многе друге ствари у Будви, да је постојао један квантум политичког и акционог јединства у врху општине, да је постојало оно што би се могло приближити практичном моделу друштвено-политичких организација, на једној страни, и том уставном моделу друштвено-политичке заједнице, на другој страни. Будви, уз многе ствари које јој мањкују, мањка управом, да на нивоу општине, као друштвено-политичке заједнице, врши сталну синтезу, стално слагање сила у једном правцу, у једном смислу, јединство дјелovaња на свим битним животним и друштвеним питањима, при чему свака политичка и друштвена структура има исти циљ.

Дакако, будући да су учесници тог сложног међуљудског, политичког, односа на

Почетком овогодишње сезоне „отвориће врата“ и хотел „Адријатик“ у Ђурини Доли

(Наставак на 2. страни)

ИЗ РАДА ОРГАНИЗАЦИЈА САВЕЗА КОМУНИСТА

Корак даље од закључака и одлука

На састанку Основне организације Савеза комунистичког рада управе и служби Скупштине општине, коме је присуствовала и радна група ЦК СК Јадранске ривијере на челу са чланом Предсједништва Ненадом Бућином, расправљало се о проблемима с којима се радници органа управе и скупштинских служби сусрећу, о негативним појавама, које прате рад органа и служби, и начину како да се слабости и проблеми отклањају и превазилазе.

Секретар РАДОВАН РАДОМАН отворио је састанак и подnio уводно излагање. Дискусија је обухватила углавном оне области где долази до девијантних појава као што су захтјеви за замјену плацева, ослобођење од доприноса за изградњу инвестиционих објеката, узурпација друштвене имовине, доношење појединих одлука и средњорочног плана развоја, издавање документа за додјелу кредита, развоја мале привреде, рад делегација и делегатских скупштина...

Радоман је констатовао да се свим овим питањима основна организација и до сада баштила, али се даље од закључака није нашло. Превазилажење ових проблема могуће је уз ангажовање субјективних снага, посебно када је упитана дивља грађа, по реска политика, развој мале привреде, урбанизам и развој делегатског система. Неосновано богање, социјалне разлике и избегавање друштвених обавеза по следицама су неадекватне пореске политике. Како другачије објасничи чињеницу да је у овој општини у 1981. години од издавања кревета у доминој радионици остварен брутни приход од преко девет милијарди стarih динара од чега је 88. грађана „инкасирало“ близу двије и по милијарде. Посебан проблем представља приватно угоšćenje и незваници. Утврђена је четворочасној дискусији узело је учешће више чланова основне организације.

**Како између чекића и на-
кованца**

На многим састанцима — рекао је Радомир Вукићевић — расправљали смо о овим појавама. Истицане су слабости, али уопште — никад није поменуто ни једно име. Треба се запитати: како у овој организацији сједе појединци и по пет година, а да до данас нијесу проговорили ни једну ријеч о свом и о раду своје службе? Како је могуће да се на састанку критикују одређене слабости, а када поћемо да то проје-

римо испада да је рађено све по закону? У овој организацији боље прође онај ко је критикован него онај ко критикује!

Љубо Рађеновић, предсједник Извршног одбора, говорио је о специфичном положају радника органа управе као сервиса грађана. Они се налазе „у процјепу“

између законских прописа и захтјева грађана — као између чекића и наковња. Радници који се боре за досљедно спровођење законитости добијају обично слабију оцејну од оних који су спремни „да учине“. Рађеновић се заложио за побољшање рада делегатских скупштина и делегација, како одлуке које се доносе не би биле искључиво ствар органа управе, који су и њихови иницијатори и предлагачи — не зато што то жеље, већ због неактивности делегација. И тамо где су делегације активније у процесу доношења одлука, то није резултат консултовања широког круга грађана.

**Смањити број функционира-
ра**

Предсједник Општинске конференције СК Јадранске ривијере Гојко Митровић је рекао да се не може бити задовољно идејно-политичким нивоом кадрова у овој организацији. У више наврата је негативно оцјени-
о

Да ли ће комунисти и радни људи „Јадранског сајма“ успјети да се извuku из кризне ситуације

И по други пут у року од мјесец дана радна група Централног комитета СК Јадранске ривијере, коју сачињавају Ненад Бућин, члан Предсједништва, и др Давид Дашић, извршишки секретар у Предсједништву ЦК, присуствовала је састанку основне организације СК „Јадрански сајам“.

На првом састанку разматрани су многобројни проблеми ове радне организације — поремјење међуљудских односи губљење перспективе, недисциплина и неодговорност — и чињеница да, иако је квалификациони структуре овог колектора врло добро, нема предлога и сугестије како да се из ове кризе изађе. На том првом састанку речено је да су четири конкурса за избор директора пропала, тако да већ више од годину и по дана ова организација има вршиоца дужности директора. Задуженост из претходних година, када су доста олако узимали кредити, а одлагали њихово враћање довели су организацију у тежак положај. Планирају се нови капиталети, али постојећи се не користи довољно. Постоји извјесна затвореност Сајма, нема, наиме, довољно самоуправног доходовног повезивања са осталом при-

вредом, како на овом подручју, тако и шире. Нормативна акта нијесу добро регулисала низ важних односа у колективу, па се тако не знају надлежности појединих радника и руководилаца сектора којих има приличан број.

На другом састанку, 13. јануара, констатовано је да је предлог закључака уопштен, да се из њега не види конкретни правци акције и задаци. Ненад Бућин је упоредио стање у радном колективу с бродом који има седам пропелера (се дам сектора) и који сви ради несинхронизовано, сваки за себе, а често и један против другога — па брод не иде напријед, већ му пријети хаварија.

Договорено је да се не могу градити нови капацитети док се потпуно не искористи постојећи. Закључено је да треба нормирајући унутрашње односе, јер од тога, у великој мјери, зависе међусобни односи радника и њихов однос према извршавању задатака. Ако се тачно не утврди што је чији задатак, ко које објекте и ако се лични дохози примају без обзира на радни допринос, онда је јасно да се не може иницијативији.

Очијењено је да је је-

ненад Бућин је говорио о непринципијелном понашању при расподјељи личних дохозака на релацији функционери — радници. Друштвени процес ревидирања таквог стања мора што прије кренути, а број функционера треба ригорозно смањити. Бућин је критиковао и рјешење имовинско-правних односа, посебно у Старом граду.

В. СТАНИШИЋ

ТОМО МАРТИНОВИЋ:

Орган управе и служба Скупштине има 12 луксузних аутомобила. Да свако јутро у њих сипамо воду био би по-приличан рачун који би нам испоставило Комунално пре-дузек.

Најгломазнији смо општински апарат у земљи. Има нас укупно 105. Ако знајемо да општина броји око 8000 становника онда није тешко израчунати колико нас је по једном грађанину. Овде је рачунам СИЗ-ове и мјесечне заједнице. А и даље се отварају нови послови...

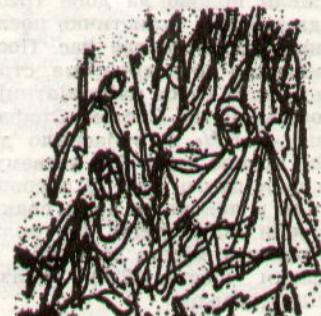
Дивља грађа цвјета (и оних који се противе када се употребијеби) та наша лијена ријеч — цвјета — за објашњење ове ружне појаве, али знам колико је коме јасно када се каже да дивља грађа цвјета, али знам да је Будванско поље исклучено и да го тово нема парцеле где није примијети грађевински материјал — шљунак, цигла, твоже...

Адвокатима у Будви је сада „луна сезона“... Залажемо се за виле и викендице, а још имамо радника у баракама и у приколицама...

Ако су наши инспекtori само евидентичари, онда не треба бити због какве спреме за тај посао — може га обављати било ко.

Међусобно су се уважавали не само у поменутом састанку, већ и касније када је Комитет пропишио копиријањем Ђошка Митровића (десембар 1941) и Панте Митровића (фебруар 1942). Једном броју чланова недостајало је теоретског марксистичког и општег образовања. Међутим, то није сметало да буде не мало жучних дискусија, поготово када се расправљало како поједине заједнице треба прилагодити и на терену. У таквим случајевима секретар Комитета налазио је решење које су сви чланови прихватили.

(Наставиће се)

Конференција је изабрала Међупротивнички комитет од пет чланова у саставу: Вељко Митровић, Блажо Смиљанић, Боро Станчић, Митар Павловић и Саво Кујлач. За секретара је изабран Вељко Митровић, студент медицине, рођен у Светом Стефану, који је послије капитулације Југославије дошао из Београда у Паштровиће, и ту остао на партијском раду. Сви чланови комитета прилично добро су познавали средину из које су потицали и њено расположење, и од ње су били добро прихваћени. Имали су смисла за колективни рад и

Усвојен Друштвени план општине за период 1981. — 1985.

Скупштина општине је послије двогодишњих припрема усвојила друштвени план општине за период 1981 — 1985. године. У припремној фази донојета су претходна документа, почев од одлуке за приступање изради плана, преко програма припрема и активности носилаца планирања, смјерница и друштвених договора о развоју појединачних дјелатности до нацрта друштвениг плана, који је био највише од годину дана — од октобра 1980. године. У свим тим активностима учествовао је велики број радних људи и грађана, основних организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница, дјелатска скупштина, мјесне заједнице, као и друштвено-политичке организације.

Ово је седми по реду друштвени план који доносимо у општини, па је прилика да се осврнемо на веома динамичан друштвено-економски развој општине у претходном периоду.

НЕКАДА ЗАОСТАЛА, САДА ЈЕДНА ОД НАЈРАЗВИЈЕНИЈИХ РЕГИЈА

До другог светског рата подручје наше општине спадало је у ред заосталих аграрних рејона у Црној Гори. Становништво се претежно бавило пољопривредом и сточарством. Због тешких економских услова ријетко која глава породице да није ишла у пећалбу, како би пре хранила себе и породицу. Тек у Социјалистичкој Југославији створени су услови да се изађе из заосталости, промијени традиционална дјелатност живота и отвори пут туристичко-угостињској дјелатности која ће убрзо дати печат свеукупном друштвено-економском развоју и по оствареном националном дохотку сврстати ово подручје у ред водећих општина не само у Црној Гори, већ и шире.

Прије рата имали смо 500 кревета за смјештај туриста, а 1963. године 1.300. Само осам година касније имали смо 5.620 хотелских постеља да би се непосредно прије земљотреса 1979. године њихов број попео на близу 6.500 објединених у оквиру ХТО „Монтенегротурист“.

Поред хотелских у цијелом овом периоду грађени су и други туристички капацитети, те смо непосредно прије земљотреса имали 12.000 кревета у приватном сектору и близу 6.500 у

одмаралиштима. Упоредо с изградњом туристичких капацитета растао је и туристички промет. Прије рата годишње је око 4.000 туриста посјећивало нашу ривијеру, а сада је посјећује око 230.000.

ОБНОВА ПРИВРЕДНИХ ОБЈЕКАТА

Развој туризма имао је посредног или непосредног утицаја на друге дјелатности: трговину, разне услуге, производњу кисика, ацетилена и представа за заштиту биља, пекарску индустрију, сајамски и изложбени простор, саобраћајнице, ПТТ мрежу, електромрежу, школство и здравство.

Овакав свеопшти привредни и друштвени развој имао је утицаја и на нагли пораст становништва — 1948. године имали смо 3.800 становника, а у 1981. години 8.500 и тај пораст представља највећу стопу раста у Црној Гори.

Катастрофални земљотрес од 19. априла 1979. године нанио је огромне штете. Стихија је проузроковала близу 750 милијарди старих динара штете. Требало је брзо радити на обезбеђењу смјештаја становништва, санацији и обнови привредних и других објеката у цијelu стварања дохотка и нормализације рада и живота. До сада је решен проблем смјештаја становништва, санирани су или обновљени готово сви непривредни објекти — дом здравља, школске зграде, дјечји вртићи, административно-пословни центар, тако да се у овом петогодишњем плану и не предвиђа даљње инвестицирање у ове врсте објеката.

Највећи дио средстава инвестиран је у обнову привредних објеката. Санирани су или обновљени објекти у Светом Стефану, хотели на Бечићкој плажи, Љечилиште „4. јул“, а у току је обнова и изградња хотела „Авале“ и „Моррен“ и започета изградња хотела „Палас“. Привреда се добрим дијелом стабилизовала и послуже без губитака — резултати превазилазе оне од прије земљотреса. Међутим, обнова привреде није завршена и још доста времена треба да се уради у току овог средњорочног плана — до 1985. године.

ДО 1985. ГОДИНЕ УКУПНО 8.500 КРЕВЕТА

До краја текућег средњорочног плана предвидија се изградња прве фазе туристичког насеља на Словенској плажи, капацитета 2.350 кревета, довршење капацитета у Перазићи долу и Петровцу, као и куповина објекта „Бјеласица“ од стране ООУР „Хотели „Свети Стефан“. На крају овог петогодишњег плана располагаће се са 8.500 кревета у хотелима, бунгаловима и вилама, што је за 2.000 више него што смо их имали прије земљотреса.

У овом средњорочном плану постављају се и велики задаци на пољу комуналне инфраструктуре. Одмах након земљотреса, определили смо се против изградње припремених објеката и разних импровизација, већ за трајна рјешења, која су се могла добити доношењем нових и ревизијом постојећих урбанистичких планова. Нова рјешења захтијевала су комплетну инфраструктуру, почев од саобраћајница, водовода, струје и телефона до комплетног uređenja неуређених простора. Само за рјешавање проблема из програма СИЗ за изградњу и комуналну дјелатност требало би у овом планском периоду инвестирати близу 200 милијарди стarih dinaara.

Треба издвојити питање трајног рјешавања обезбеђења воде из Скадарског језера. С обзиром да је сада то неизвесно због значајних финансијских средстава, вјероватно ће се морати, привремено, тражити рјешења у постојећем водоводном систему.

У овом периоду планира са и веома значајна активност на обнови Старог града и осталih културно-историјских споменика.

У укупном друштвено-економском развоју малој привреди даје се све већи значај, те и она у средњорочном плану добија посебно место.

Потребно је имати у виду вријеме у којем се доноси овај план и тешкоје којима се свакодневно сукобљавамо у отклањању посљедица катастрофалног земљотреса. Овај план разликује се од претходних и по томе што у овом раздобљу треба да се још значајније развију социјалистички, самоуправни друштвено-економски односи, који су гаранција елиминисања жарината економске нестабилности која пријети саџаштву нашег разvитka.

АНКЕТА О ТУРИСТИЧКОЈ СЕЗОНИ

Пропусти се понављају

Туристички савез општине сумирао је резултате анкете вођене међу страним и домаћим гостима о квалитету услуга, гостопримству и условима боравка на подручју наше општине. Циљ анкете био је и да се сагледају проблеми и недостаци на које туристи указују и чиме су не задовољни, да бисмо их у наредном периоду отклонили и имали што више гостију који одлазе задовољни.

Чистота и уређеност мјеста и плажа, снабдјевеност у трговинама, опремљеност аутокампова, љубазност, услужност, гостопримство... недостаци су који се већ годинама констатују (и понављају!), што је показала и ова анкета.

Анкетирано је укупно 1237 туриста (731 страни и 507 домаћих), што је, с обзиром да су обухваћене све категорије туриста на највише хотелских гостију (525), затим оних у приватном смјештају (399) и у камповима (288). Највише их је на одмор допутовало власти тим колима (517) или авионом (467), а по годинама најбројнији су они од 25 до 34 године (411) и испод 24 године (351).

Смјештај, квалитет особља, исхрану, услугу, уредност, чистоту и опремљеност мјеста и плаже, забавни живот, програме и организацију излета и услугу туристичких агенција, анкетирани туристи оцењивали су оценама од 1 до 5. Мада су просјечне оцењене приближне за све четири туристичке целине у општини, анкета показује да међу њима има и разлике: просје

чна оцјена за општину је 3,2, за подручје Будве 3,15, за Бечиће 3,45, за Свети Стефан 3,30, а за Петровац 3,05.

За услуге смјештаја гости су дали средњу оцјену 3,3. По подручју најбоље је оцењен Петровац (3,6), а нај slabije Budva (2,95).

Услужност особља у објектима гости су оцјенили са 3,4. Као и код смјештаја, највишу средњу оцјену добио је Свети Стефан (3,6), а нај slabije Budva (2,95).

Организацију забавног

живота најбоље су оцјенили гости Бечића (3,7), а нај slabije Светог Стефана (2,9).

Просјечна оцјена је била 3,3. За програме и организацију излета средње је 3,4. Овде су странци много задовољнији (3,8) од домаћих (3,02). По подручјима најзадовољнији су били гости Бечића (3,7), а најнездовољнији Петровац (2,8).

Интересантно је, свакако, и како су анкетирани одговорили на питање желе ли поново љетовати у истом мјесту. Више од двије трећине не домаћих (68,75%) — а у Бечићима, чак, 76% — изјаснило се да ће поново доћи, сваки пети (19,75%) отишао је не задовољан и изјавио да опет неће доћи. То и чињеница да само сваки трећи (37,5%) жели поново да доће треба да забрине туристичке послове, односно све нас. Посматрано по подручјима, страдни гости су се најпријатније осјећали на Светом Стефану — 56% се изјаснило да ће поново доћи. Све у свему, сваки други гост је задовољан и поново ће доћи, сваки трећи (33%) нећи, јер воли промјену мјesta за одмор, а сваки шести (17%) одлази нездовољан.

Договор о сезони

Извршини одбор Скупштине општине и Извршини одбор Туристичког савеза општине, на заједничкој сједници од 13. јануара, разматрали су задатке у припреми туристичке сезоне. Они су се упознали и с резултатима анкете у којој су домаћи и страни гости дали не баш повољну оцјену о свом боравку на нашој ривијери.

На сједници је оцјењено да се исти попусти већ годинама понављају, да нјесмо доследни у спровођењу договора, чити у поштовању одлука Скупштине општине које се тичу боравка туриста у нашој општини. Сваке године у фебруару или марта донесе се опширни програми припрема за сезону — и ту се стапе. Због тога имамо доста неизвесних задатака и нездовољних гостију.

Закључено је да ове године треба настојати да се направе сајетији програми, да се обухвате само они проблеми и недостаци који се могу отклонити, а да се пошире одговорност свих субјеката надлежних за реализацију програма.

Формирана је радна група (предсједник Пере Гргечовић) од представника Скупштине општине, Извршилог одбора СО и Извршилог одбора Туристичког савеза, која треба да 25. јануара да изради најчешћи програми припрема за туристичку сезону. Одмах затим два извршина одбора размотрећи тај материјал и утврдити предлог с којим ће се упознати и дати оцјену о њему делегатска база, а Скупштина општине треба да овај програм усвоји средином фебруара.

Међутим, и без дубље и стручније анализе, лако је запазити да мало радимо на отклањању недостатака које гости много боље примјењују и осјећају. А да и мали напор даје велике резултате најбоље показује примјер Бечића. Највише захваљују ћи ОУР „Хотели Бечићка плажа“ проширење су могућности ванационске потрошње, омогућен забавни живот и вечерњи провод, па не треба да чуди што су Бечићи добили највишу оцјену — 3,45.

А не заборавимо да су Бечићи, у односу на осталу подручја општине, стартовали од нуле, и да би, уз мало више рада и залагња, наредне туристичке сезоне све посетиоце дочекали много спремнији и испраћали их задовољније него досад.

В. М. С.

О ИСТРАЖИВАЊИМА НАФТЕ

Резултати ће се знати у марту

Протеклих дана било је дosta приче о томе како је нафта потекла из подморја Јужног Јадрана. Посјетили смо ООУР „Адријатик“ која у заједници с америчким фирмама ради на истраживању нафте пуних осам година.

— Охрабрује резултат треће бушотине која је лоцирана на око 30 километара далеко од Бококотопског залива. Сада се ана-

лизира материјал пронађен у морском дну (бушено је дубине преко 3.300 метара.) То се ради на самом броду. Већ половином марта, а могуће и нешто прије, можићемо нешто више и одређеније рећи — саопштио нам је инжењер Данило Грба, руководилац ООУР „Адријатик“.

Оптимизам истраживача је ових дана нешто већи. Вјерује се да ће тести-

рање пронађеног материјала потврдити да нафте има, и то у количинама које би се могле експлоатисати. Но, како смо сазнали у „Југопетролу“ постоји велика разлика између трагања за нафтама на копну и у подморју, разлике су нарочито када се ради о експлоатацији. Пријмјера ради, припрема за експлоатацију једног налазишта у Сјеверном мору стајала је око три милијарде долара, а налазиште је „тешко“ око 180 милиона тона нафте. Пре-

ма процјени стручњака, дату уз доста резерве за привођење поља експлоатацији у подморју јужног Јадрана требало би уложити око двије милијарде долара. Исплатило би се то тек када би налазиште садржало више од сто милиона тона нафте.

Удружење занатлија, које се формира у Будви уз помоћ општинских организација, већа ће једном донијети план развоја мале привреде и уложити напоре да се он реализује. Досадашње анализе показале су шта је потребно гостима који овде бораве, а зна се и шта траже домаћини. Остаје, dakle, да почне озбиљан рад и избегне се свака импресија која вишеструко штети.

С. Г.

Зар само кафане?

На нашој ривијери, која се још увијек сматра центром туризма на Црној горском приморју, занати појдавно изумирују. Кројачи, столари, обућари и претежни механичари могу се изброзити на прстима два рука.

Када је у питању мала привреда о којој толико причамо, овденичу само — приватне угости телске радње! Има, истина, оних које су лијепо и чуслено уређене, где се гости током сезоне радо за држе. Нажалост, више је оних које су без елементарних услова за рад. Је даш шапак, неколико столова, без захода, све то смјештено у че твртastoј кутији коју називају контейнер, предста вља кафана! Точи се пиво, вино, коњак, лоза. Ка фа рјеђе, о храни нема ни говора.

Они који су отворили такве „радње“ нашли су неку рачуницу, а мало ко га брине то што такви об

јекти представљају деградацију туристичке понуде.

Различити су захтјеви туриста који овде бораве током сезоне. Они хоће ресторане с првенствено добром кухињом у којој ће се спремати риба и други специјалитети. Траже да оправе ципеле или часовник, желе квалитетну фотографију и сувенир који ће их подсећати на овај крај.

Удружење занатлија, које се формира у Будви уз помоћ општинских организација, већа ће једном донијети план развоја мале привреде и уложити напоре да се он реализује. Досадашње анализе показале су шта је потребно гостима који овде бораве, а зна се и шта траже домаћини. Остаје, dakle, да почне озбиљан рад и избегне се свака импресија која вишеструко штети.

С. Г.

ИЗ БИЉЕЖНИЦЕ РЕПОРТЕРА

Тешко је наизглед написати нешто занимљиво из живота приморске љеоптице ових дана. У току је једна сасвим обична зима. Док се у самоуправним и тересним заједницама, општини, друштвено-политичким организацијама и мјесним заједницама кроје нови планови — вријеме поред лијепог Јадрана проптиче, а ми живимо живот — зимски и самоуправљачки. Акумулирамо енергију. Смиљамо своје сутра. Своје љето. Санјамо, читамо, радимо...

Посљедње днице зиме су нам проплакле много бурније. Биле су у знаку битке за опстанак. Нарочито прва: 79/80 — градили смо! Санирали и отклањали по сљедице земљотреса, обезбеђивали радији, стамбени и школски простор. Стрепили за сваку сезону која је долазила. Вријеме је показало да смо од катастрофе изгубили доста, али и да смо ми радионарод. Да нас и гости воле и поштују. Ако је туризам основ нашег битиса, онда смо успјели.

— Добрodošli! — то је наш поздрав будућим гостима.

Ако они имају повјерења у нас, по-трудићемо се да им угодимо. Али, мана ће бити и даље — ми смо младо туристичко подручје — само ће их бити мање. Мора их бити мање. Ето разлога да нам ова зима не буде баш обична.

НЕКЕ ДРУГЕ СТВАРИ

Мислим да је биоскоп наше највеће састављиште. У новој дворани сваке већери, са изузетком кад су свечане сједнице или неке приредбе, приказује се други филм. Мислим да то „нема ни у

Сасвим обична зима

Филаделфији! У мјесту које има неколико хиљада становника — сваког да на нови филм. То је као на лутрији. Сјетска кинотека.

Будва, међутим, још нема ни аматерски кино-клуб!

Атмосфера у биоскопу је и без тога доста интересантна. У првим редовима, према платни, увијек су дјеца. По правилу, филм почиње да их занима тек од половине — од почетка расплете. Тада се највише пуца, воли, јаше, гине. Док их филм не заинтересује, дјеца се обично, играју жмурке. Или, једноставно, наглас разговарају, шале се. Нико их не дира, ријетко ко опомиње. Наша су то дјеца. Пустимо их да филм гледају на свој начин. Тешко нам је да их прије филма припремимо, да их научимо како се гледа филм.

И да остане како је сад, ипак је наш биоскоп изванредно добар. Због изузетног репертоара и добре сале, најбоље коју сам имао прилике да посјећujem.

У „горњем дому“, то су они редови изнад половине сале, сједе углавном из биљни посетиоци. Ту се разговара о цијенама, путовањима, испитима, протеклој сезони, о неким друштвеним радовима:

„Лична карта“ ООУР „Технички гасови“

Основна организација унутрашњег рада „Технички гасови“ у Буљарици послује у саставу Радне организације краљевачког „Гоча“ — чланице сложене организације уједињеног рада „Техногас“ из Београда. Овај колектив конституисан је 1979. године, а до тада је био погон Индустриске техничких гасова из Краљева. Иначе, први прогон за производњу кисеоника почeo је да ради 1952. у саставу Предузећа за истраживање нафте „Црна Гора“ а од 1956. до 1965. у саставу Комунално-стамбеног предузећа.

Основна дјелатност ООУР „Технички гасови“ је производња и дистрибуција техничких гасова, производа који су неопходни за металопрерадивачку индустрију, медицину и авијацију. У овим погонима производи се кисеоник, ацетилин, азот и овим гасовима подмирују по потребе Црне Горе и источног дијела Босне и Херцеговине. Радна организација дистрибуира своје производе потрошачима. Запошљава 35 радника и до сада је остварила добре резултате. За првих девет мјесеци имала је 30.588.127,35 динара укупног прихода — 68% више него у истом подручју прошле године. Разлог за толико повећа је већи обим производње и пораст цијене. Знатно су порасли и трошкови производње, чак за 102%, и износи су 18.630.568,45 динара. Укупан доходак износи 11.957.558,90, а чист доходак 7.814.155,65 динара. За личне дохотке и заједничку потрошњу распоређено је 5.310.328,95 а у фондове је издвојено 2.503.826,70 динара. Пројекат личних дохотака за девет мјесеци је 11.242,70 динара, а маса средстава које је организација могла да исплачи за личне дохотке у складу са Друштвеним договором

је већа од масе која је исплаћена.

Но, и поред доброг по словања, овај колектив је суочен с бројним тешкоћама као што су набавка сировина за производњу ацетилена — калцијум карбида — који се добавља из једине фабрике у Југославији — Руша код Марибора. Нередовно снабдијавање овом сировином, као и ацетоном који се увози из иностранства, често доводи до обустављања производње ацетилена, што негативно утиче и на рад међалопрерадивачке индустрије у нашој Републици и на подручју Херцеговине.

С обзиром да садашњи ка пасијенти за производњу ацетилена и кисеоника не могу да подмире потребе за овим стратешким материјалом (дјелом су оштећени и у земљотресу 1979. године), то се пришло изради програма са нације и модернизације постројења у Буљарици, који се уклапа у средњорочни план развоја до 1985. године. Одмах након земљотреса извршена је дјелимична санација, а за потпуну санацију потребна су позамашна средства опреме из увоза. Како смо обавијештени од стране Војислава Греговића, замјеника директора, девизе за нову опрему су обезбијеђене.

Санацијом и модернизацијом производних погонова — рекао нам је он обухваћа на се следећа улагања: санација грађевинског дијела погона ацетилена с уградњом новог развијача, реконструкција радионице за опрavku boča, изградња пунionicne boča и изградња дистрибутивног центра за течни кисеоник, угљендиоксид и аргон.

Санацијом фабрике ацетилена осавремениће се и увећати производња тако да куџици неће морати да чекају по неколико часова на утовар као до сада када залиха готових производа није било. Након изградње дистрибутивног центра прошириће се асортиман производње течних гасова.

За реализацију програма санације и модернизације по требно је обезбиједити 46.369.000,00 динара. Радови ће се финансијирати из сопствених и средстава добијених на име штете од земљотреса, од радне организације „Гоч“ и банкарских кредитова. Комитету за урбанизам упућен је захтјев да се одобри локација за дистрибутивни центар и то у непосредној близини садашњег погона. Локација на другом мјесту не долази у обзир, јер би трошкови инфраструктуре били већи од укупне инвестиције. Након реализације овог програма биће трајније ријешено питање снабдијавања техничким гасовима и гаће бити један од доприноса стабилизацији, јер се гасови неће морати увозити. Средњорочним планом развоја предвиђа се обустављање средстава два највећа потрошача техничких гасова у нашој Републици — никшићке Жељезаре и творнице „Радоје Дакић“.

Хране ће бити довољно, а за остало ће се снаги. „Зима, зима, је па шта је...?“ Раде Јовић

В. Станишић

ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ★ ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА

Предстоји конзервација Археолошке збирке

У Будви је 12. јануара у Културном центру организован састанак с представницима Завода за заштиту споменика културе из Цетиња. Повод за састанак било је преузимање фонда Модерне галерије и Археолошке збирке из депоа овог Завода, где је послије земљотреса био смјештен.

Представници завода изјавили су да се преузимању фонда Модерне галерије може приступити одмах, а да пет стотина експоната раније постављене збирке и, ако двије хиљаде експоната извађених из некрополе код хотела „Авала“ морају бити подвргнути што хитнијој конзервацији. Извађен из природних услова у којима се налази око 2000 година, у додиру с разорним утицајима из ваздуха, материјал пропада, тако да би свако одлагање конзервације могло да доведе до уништавања драгоцених остатака прошлости. Како се ради о великом броју експоната, из локалитета „Авала“, и лошем стању у коме се они налазе, конзервација ће трајати најмање двије до три године. За то време биће „излијечено“ од зуба времена керамичке вазе, тањири, фигурице, бронзани, стаклени и други предмети извађени из једне од најбогатијих некропола у нашој земљи. Упоредо с конзервацијом биће потребно обезбиједити услове за смјештај овакве збирке у Будви, у одговарајућим витринама, које не пропуштају ваздух и друге утицаје штетне за већ обраћене и конзервиране експонате.

Б. Л.

Обнова Старог града и споменика културе

Средином овог мјесеца одржана је сједница Скулптурне општине Општине СИЗ културе и науке. На дневном реду била су питања обнове Старог града и споменика културе. С тим у вези донесено је више одлука о повјерању послова на изради преостале инвестиционо-техничке документације, која претходи отпочињању извођачких и рестаураторских радова на Старом граду, споменицима културе и градским зидима.

Скупштина је усвојила програм обезбеђења средстава и њихове употребе за финансирање претходних и припремних радова, као и израду техничке документације и плањање режијских трошкова инвеститора на об нови порушених споменика културе у нашој општини.

За припремне радове, који се односе на израду комплетне инвестиционо-техничке документације, предвиђено је 95.000.000,00 динара. Велики дио радова је већ обављен у прошлој години или се налази у завршној фази, тако да се ускоро може очекивати старт на изради гла вних извођачких пројекта.

Скупштина је донијела одлуку о уступању радова на геотехничким испи

тиванијама темеља објекта и градских зидина Старог града у укупном износу од 1.136.000,00 динара. Радови су проверени Заводу за грађевинске материјале и геотехнику из Никшића и КСР „Јужни Јадран“ ОУР „Новоградња“ из Будве. Донијета је и одлука о архитектонском снимању црквених објеката у Старом граду по цијени од 320,00 динара по 1m², а укупна површина ових објеката је 1.315 m². Радове изводи Републички завод за заштиту споменика културе СР Србије. Усвојено је такође, одлуке о уступању радова на изради архитектонског пројекта обнове градских зидина за износ од 1.100.000,00 динара (радови су повјерени Републичком заводу за заштиту споменика културе СРЦГ), о изради пројекта санације манастира Прасквице за износ од 501.650,00 радова су повјерени Републичком заводу за заштиту споменика културе СРЦГ и стручњацима УНЕСКО-а. Ријешено је да се радови на превентивној заштити оштећеног живописа у манастиру Подластва уступе Републичком заводу за заштиту споменика културе СРЦГ и групи стручњака УНЕСКО-а за износ од 737.000,00 динара.

С. Радуловић

НОВОСТИ ИЗ „ЗЕТА ФИЛМА“

Филм „13. јул“ — за приказивање у априлу

Након изузетно напорног и технички компликованог снимања у различитим просторима Црне Горе, много-брожна екипа филма и ТВ серије „13. јул“ успјешно је привела овај дио посла кра

Носиоци главних улога: Петар Божковић и Јелјана Драгутиновић

нансијски и уметнички дебакл, које су се јављале у току снимања, показале су се као произвољне. Јер, о једном уметничком дјелу може се говорити тек онда

Одобрено неколико филмова

Републичка комисија за преглед филмова одабрала је за јавно приказивање неколико филмова „Зета филма“. Тако је почeo да се с великом успјешком приказује у Београду амерички филм „Обични људи“, режисера Роберта Редфорда, добитника четири „Оскара“ за 1981. годину. Мађарски филм „Нарцис и Психе“, веома узбудљива прича о љубави једне пјесникиње, стављене унтицаја времена, поимећена старошћу која би искључила поплаву свих страсти, обра

довање публику и због изузетне фотографије. Одобрене су још и дводесет комедије: једна америчка, „Перси“, а друга „Мистер Бу“, производња Хон Конга. Публика ће, та које, видјети и француски акциони филм „Секта из Маркеша“, који ће гледаоце упознати са свијетом нове вјерске секте којој припадају млади људи, а којима је овладала група криминалаца, користећи до уништења нарочито дјевојке — „божје робиње љубави“.

ИЗ СРЕДЊОШКОЛСКОГ ЦЕНТРА

Завршено полагање испита ванредних кандидата

Према Закону о средњем усмјереном образовању, Школски центар организује и реализује приватне испите за кандидате и ученике који не практиче редовно наставу, а же ле да се образују. Право полагања имају и радници из удруженог рада који треба да се до школу или промијене занимање, али је веома мали број њих са тим упознат. Поред I и II разреда заједничких основа, кандидати могу да полажу III и IV разред економске школе четвртог степена стручности, занимања радника у туризму или трећи разред, трећи степен стручности, занимање конобар, кувар, рецепционер. Ванредни кандидати имају право на консултације с наставницима у току године, а они су дужни да их уPUTE на литературу, уџбенике и про граме.

Кандидати за испит с писменим задатком плаћају 300,00, а без писменог 250,00 динара. Сви испити из једног разреда морају да се полажу у шест рокова којих у једној години ни има три — у јануару, јуну и августу.

У јануарском року први разред заједничких основа полагају седам кандидата, други разред — два, четврти разред четвртог степена стручности (занимање туристички техничар) два кандидата и само један кандидат за кувара. Потребно је да удржени рад и Центар пронађу „заједнички језик“, како радници из Будве не би морали да стичу или

мијењају квалификације у Никшићу, Цетињу и Тивату ако им се таква могућност пружа и у њивском граду.

ИЗАБРАН НОВИ ВРШИЛАЦ ДУЖНОСТИ ДИРЕКТОРА

За вршиоца дужности директора Центра за средње образовање и васпитање постављен је члан колектива, професор енглеског језика, Мира Франичевић. Она има дугогодишње педагошко искуство, ради у средњошколском образовању у Будви од првих дана, била је први предсједник збора радника у новом Центру, па добро позна је цјелокупну проблематику о образовном и васпитном процесу.

НАГРАЂЕНИ У АКЦИЈИ „ШКОЛСКИ ЧАС 81“

Учествујући већ пети пут веома масовно у традиционалној „Политикијај“ наградној игри, „Школски час 81“ учесници и наставници Школског центра ни овог пута нису остали без награде. Центар је добио грађеско, што ће допринијести да се веома оскудна збирка очиједних средстава попуни, а професор који је водио ову акцију у школи, седмодневно путовање у Порторож. На ту надградну екскурзију иде 88 просветних радника из читаве Југославије. Неколико учника Центра написало је своја имена на страницама „Политике“ међу хиљадама награђених.

Бојана Поповић

визијског остварења. У том смислу дате су и неке сугестије редитељу Шарановићу за даљи рад.

Истовремено се монтира и филм и ТВ серија. То је сложен рад који захтијева времена, тако да се завршетак филма и ТВ серија може очекивати негде у априлу. На овај начин се значајно смањују трошкови, који ће, према досадашњим показатељима, вјероватно ини испод предрачуном предвиђених средстава. У „Зета филму“ изражавају задовољство што се њихов продуцентски „првијенац“ успјешно приводи кувара. Потребно је да удржени рад и Центар пронађу „заједнички језик“, како радници из Будве не би морали да стичу или

ИЗ РИЗНИЦЕ СВЈЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Легендарни пјесник Вергилије

Pојен 15. октобра 70. године старе ере недалеко од Мантове, Публијус Вергилијус Маро био је пјесник Италије по свом завичају и по својим буколичким пјесмама, пјесник Рима по свом националном епу „Енеида“, пјесник цијелог свијета по поезији у којој је дао, као нико, синтезу историје, психологије и фантазије поља и света живот и покретног у пољу.

Умро је у Бриндизију, на повратку с неокончаног пута по Грчкој и Малој Азији, 22. септембра 19. године прије наше ере. Његови остаци сахрањени су у Напуљу, на путу према Потуолију. Епитаф, који је настао већ у првом вијеку, прије увријеженом обичају да сами мртви људи говоре из гроба, носи чувени двостих: „Мантова ме родила... Напулј ме сад има: опјева сам пањаке, поља, већ.“

Прелазно доба од републике до империје није било безболно. Кад су Цезар, Помпеј и Крас формирали први тријумвират, Вергилије је имао десет година и почињао је да учи прве елементе језика.

У Кремони је, према неким биографијама, скучавао са себе младеначку одору и, у петнастој години, обукао току зрелог мушкарца; исте године умро је Лукреције Кар, а следеће у Сирмију, Валерије Капул. Јужњак Хорације још није био напунио десету годину, а Цицерон је био већ одавно једна од најважнијих личности римске републике, као политичар, бесједник и писац.

Тих година Вергилије је стварао своје „Буколике“, че одричући се оних поља која је тако нежно опјевава по узору на Теокритове „Идиле“, којима се током цијелог живота враћао као блаженој луци мира. Она су га тјешила у сновима и док је учио у Риму заједно с Антонијем и младим Октавијаном.

У „Еклогама“ Вергилије сабира сву поезију која му претходи; као и сваком латинском пјеснику, и њему претходи грчки узор, у овом случају Теокрит. Но, узор није надвладао римског пјесника који је невјероватно изворан у осјећању природе.

Меланхолија је код Вергилија доминирала и много чешће но радост. Али, сјета је омо што рађа истинску поезију. Нико није толико са жио и једноставно опјевава тују јесење вечере, када се у даљини диме врхови сеоских

Публије Вергилије Маро

кућа „и с високих планина падају сјенке“.

Млади Вергилије је својом поезијом задобио пријатељство Октавијана Августа и Мецене, чија ће му заштита обезбиједити живот без економских брига. Сав посвећен поезији, одрекао се римске раскоши и преселио на обалу Напуљског залива. Тамо је створио ремек дјело латинске књижевности, „Георгија“. Опјева дирљиву лејпоту земље од које се никад не одваја. Излива своју не-пресушну ганост пред чудесима која се у земљи и из земље одвијају. Свака његова струна трепери поезијом кад је ријеч о земљи, а умјетничко искуство омогућава да стваралац досегне највише врхунце људске поезије.

Када је мир успостављен и Август, прославивши тројструки тријумф, затворио 11. јануара 29. године Јанусов храм (који би се отворио за пријеме рата), Вергилије је почeo да ради на епу који ће римску славу претворити у вјечито поетско дјело. Започeo је стварање „Енеиде“ и до смрти ће усавршавати њених дванаест књига, никада задовољан, оставивши неиспуњену опоруку да се поема по његовој смрти спали.

ПЕТ РЕБУСА

ПРИЧЕ И ПЈЕСМЕ О ТИТУ

Уочи новогодишњих празника Међурепубличка културно-просветна заједница која окупља општине са тромеђе СР Хрватске, Босне и Херцеговине и Црне Горе, чије је сједиште у Дубровнику (у њеном саставу је и наша комуна) издала је зборник литерарних радова ученика основних и средњих школа, посвећених другу Титу.

Зборник садржи 93 рада — прозе и пјесама. Међу одабраним радовима доста је и оних који су написали ученици школа из Будве и Петроваца.

Уредник Зборника, Љубомир Рудан истиче:

— Велике су наше исказане љубави према другу Титу, велике и снажне баш као што је и он био велики и непоновљив. Нека нам његов драги лик и велико дјело буду трајна инспирација и вјечито извориште надахнућа и прегалашта у животу и стваралачкој активности.

Г.

неће никад исцјелити рану изгубљене родне земље, и ње жна сјета и носталгија ће га увијек пратити, чак и као подједносног оснивача новог народа.

Вергилије којег је Данте изабрао за водича у свом загробном путовању, пјесник којег је народ у средњем вијеку претворио у доброг мађоничара чудотворца, коме толико дuguје европска култура, као да се удаљава од нас у бурноме добу које по много чему личи на његово.

Знамо да Вергилије никад није успио да се врати на родну обалу Минција и сагради споменик трајнији од бронзе. Али, споменик је — његово дјело.

НАЈМЛАЂИ САРАДНИЦИ

Порука онима који праве бомбе

Ја имам девет година и хоћу да живим у миру. Живим у Југославији и хтјела бих вам рећи да не правите бомбе и друго оруђе, јер нам то ништа не треба. Ми хоћемо да живимо у слози а не да се мрзимо. Желимо да никад не буде рата, него слога у цијелом свијету — да влада и да се друга дјеца, као и ми, воле, да имају играчке и гране.

Иако у Вергилија љубав не досеже попорне дубине, ипак је пјесник познавао устраптало осјећање заљубљеног који издалека и чује и види вољену особу; знао је како „у грудима живи тиха рана“. Читаво лутање тројанског ратника има јединствени циљ да пронађе земљу на којој ће опет изградити своје насеобине.

Као што Вергилије није никад прежалио очева мантованска поља, тако Енеја

јају људе и зато вас молим не правите бомбе.

Ивана Бањевић

ЧУВАРИ НАШЕГ МОРА

Храбри морнари чувају наше море. По највећој олуји, киши и вјетру они будно пазе на наше плаво благо. Данима не виде копно. Свој живот би дали за нашу домовину. За наше боље дјетињство. Они су племенити и добри. Ми смо поносни што смо могли видjeti морнаре, а и њихов брод. Када порастемо, можда ћемо и ми постати чувари нашег мора.

Симона Љубиша

ВОЛИМ СВОЈУ ДОМОВИНУ

Ја волим своју домовину као моја три брата, као тату и маму. Она нам је дала модерне школе, лијепе играчке, куће у којима станујемо, лијепо уређене паркове, много зеленила и раскошног цвијећа, и море да се љети купамо.

Волим своју домовину као све лијепо што постоји на свијету, и не бих отишао из ње да ми дају цијелу Европу. У њој нема ништа што се мени не свиђа. Моју домовину нико не смије да дира.

Марица Кузњецов

ПОДВИГ МАЛОГ КУРИРА

Био је рат. Мали Мирко добио је наређење да понесе поруку команданту који се налазио у оближњем селу. Уз пут, Мирко у једном жбуни угледа дрвени митраљез. Он га узе и настави пут. Брзо је стигао у село и предао поруку. Кад се враћао, чуо је неки шум поред једног жбуна. Брзо га је за-

обишао и видио два Њемца. Тада повика: „Руке увис!“ Њемци су бацили пушке, али су се запрестили кад су видјели да их је дјечак заробио помоћу дрвеног митраљеза. Командант је похвалио Мирка, који је од тада стално преносио поруке.

Марко Пламенац

МОЈ НАЈДРАЖИ ГРАД

На свијету постоји један град, мени најдражи. Лежи на обали мора и има најљепше плаже. Већ погађате: зове се Будва. Он још увијек није тако лијеп као што је био, јер је страдао у априлској катастрофи. Преживио је заједно с нама. Ми смо свједоци његовог рушења. Гледали смо, беспомоћно, како су падале куће и хотели, како се димио Стари град. Срећом, стихија је прошла. Остали су грађани овога града. Као да су Будву од

тада још више завојели. Они ће јој убрзо повратити изгубљено — дати јој живот.

У мом граду већ су никли нови стамбени објекти. Вриједни неимари граде нове хотеле. Ускоро ће бити повраћен живот у Старом граду.

Жељела бих да мој град више никада не заради земљотрес, да увијек сунце одбљескује и да се чује весели жагор његовим улицама.

Ана Митровић

БАТА И ПТИЦА

ЛЕТИ ПТИЦА МАЛЕНА
КРИЛА СУ ЈОЈ ШАРЕНА.
ДОЂИ К МЕНИ, ПТИЦО МИЛА
ДА СЕ ИГРАМ СА ДВА КРИЛА
ПУСТИЋЕ ТЕ ОПЕТ БАТА
ДА СЕ ВРАТИШ КОД СВОГ ЈАТА.

Сонja КРУТА

БУДВО МОЈА

БУДВО МОЈА, У СРЦУ ТЕ НОСИМ.
БУДВО МОЈА, ТОБОМ СЕ ПОНОСИМ.

МЈЕСТО МОЈЕ НИСКА СИ ЂЕРДАНА
ГРАДЕ МОЈ, БИСЕРУ ЈАДРАНА.

Нађа ПЕЈОВИЋ

СЈЕДНИЦА ПРЕДСЈЕДНИШТВА ОК ССО

Разговор о ФК „Могрену“

Зашто је Предсједништво Општинске конференције ССО против издавања сређстава за ФК „Могрен“ и за што он није узет у обзор при избору најбољег клуба и спортиста наше Општине у 1981. години, који је органи зовало Предсједништво ОК ССО, питања су која су већ дуже вријеме присутна, мада су, у оба случаја, ставови Предсједништва аргументовано и јасно образложени.

Предсједништво ОК ССО се, поузданој од принципа да моуправног развоја физичке културе која је заснована на масовној и аматерској основи и одлучујућој улоги друштвеног рада у њеном конкретном креирању и реализацији, и закључака Савезне конференције ССРН и Конференције ССОЈ и вези с тим, изјаснило против садашње политике ФК „Могрен“. Јер, оцјењено је да клуб који свој рад и резултате заснива на професионалним односима (мада је „Могрен“ званично аматерски клуб, познато је да играчи добијају материјалну надокнаду и да не живе и играју чаве), који нема сопствени играчки кадар, већ доводи играче из других средина и клубова ради постизања што бољих резултата, не може имати подршку Савеза социјалистичке омладине.

Такав начин рада изискује значајна материјална сређства, чиме се остали спортисти клубови дободе у неравноправни положај.

Ипак, представници „Могрена“ сматрали су за потребно да се одржи састанак с Предсједништвом ОК ССО. Такав састанак, коме су присуствовали и предсједници основних организација ССО, одржан је 11. јануара.

Отварајући састанак, Светозар Марковић, предсједник ОК ССО, истакао је да је циљ овог састанка утврђивање ставова за изградњу једног правилног и на нашим основним друштвеним вриједностима.

КУТАК ЗА РАЗОНДУ

ИСТИНА ЈЕ ЈЕДНА

ТАГОРЕ: Истина је једна: мудраци су је назвали различитим именима.

*

СЕЛМА ЛАГЕРЛЕФ: Има ствари за које се кајemo прије него што их учинимо. Па ипак их чинимо.

*

ДОСТОЈЕВСКИ: Људи одбацују своје пророке и убијају их. Али људи воле своје мученике и славе оне које су убили.

*

МОРОА: Жени опрштамо кад говори без везе, али не и онда када је у праву.

*

НОВАЛИС: Жене воле побједнике: зато и допуштају да их освоје.

*

МАКС ФИШЕР: Највише се подмазује точак који најгласније цвили.

*

ГИНТЕР САКС: Било да вас одбије или прихвати, жена је увијек срећна што је желите.

*

МОРАВИЈА: Некад, док се возило само коњским запрегама, било је много мање несрећа. То се може објаснити чињеницом да се онда возачи нису ослањали само на своју интелигенцију.

рен“ него у Средњошколски центар (!); да, ако доводимо са стране лекаре и друге стручњаке и дајемо им лични доходак и стан, зашто не би и фудбалере (!); да привреда општине није оптерећена издржавањем „Могрена“ (а ко ствара и даје средства осим радних људи и колективи — наша примједба?); да је политика „Могрена“ исправна и да онима који су против „Могрена“ не смета политика клуба него људи који клуб воде и који му по мажу (!); Итд. итд.

Предсједништво ОК ССО није подржало захтјев представника „Могрена“ да ССО помаже у запошљавању његових фудбалера, јер је то услов да остану у клубу, већ напротив сматра да то није у складу са спровођењем политике запошљавања и да би се тиме омладина наша општина довела у неравноправан положај.

Након дуге расправе, Пре-

дсједништво је дониједо за кључача да се треба залагати за развој материјалних, кадровских и техничких основа физичке културе, а да се кроз постојећи самоуправни механизам политичког система обезвиђеде услови да физичка култура буде заснована на аматерској и масовној основи. Из тога проистиче да једино ако се „Могрен“ организује на овим основама (што подразумијева стручни и виситни рад с типолигијом и омладинцима из сопствене средине, да би временом дали квалитетнији играчки кадар) може имати подршку Савеза социјалистиче омладине.

Закључено је да се Предсједништво ангажује на активирању СОФК-е чије је постојање неопходно ради утврђивања, спровођења и координирање политике спорта и физичке културе у нашој Општини.

В. М. Станишић

Каратисти на тренингу

Нерад — Кочница напретка

Фудбалски клуб „Петровац“, члан Црногорске лиге, на крају првог дијела прве-истре остварио је доста мршав биланс. Само двије побједе, шест „ремија“ и четири пораза — укупно 10 бодова — мање коју ће Петровчани играти на пролеће.

— Код куће смо играли боље, али и ту смо губили бодове — истиче тренер „Петроваца“ Јоко Божовић. Нерад је био један од главних узрока слабих резултата. И фонд играча је доста слаб, тако да се није могла направити конкуренција у тиму, што је циљ сваког тренера. Жути картони и неодговорност — сваке утакмице изостајају је по један, а некад и двојица стандардних првотимаца. Појединци су напуштали екипу када им се то свиди и враћали се, опет, по свом нахочењу. Веома лош је одзив на тренинзима, па онда није ни чудо што се бодови губе и кући и на страни.

Јоко Божовић нам је рекао да има свега 13 играча и два голмана. По квалитету

тим је „ту негде“ са „Таром“, „Језером“ и „Жабљаком“, док су сви остали знатно јачи. Подбацили су Митровић, Ђаконовић, Вучичевић, Ђуровић, Радоњић и Ранко Вукотић, док се знатно вишег очекивало од Вуксановића, Шољаге и Ђуретића. Гледано у целини, солидне игре пружали су Шабан, Баљевић, Вујачић и Андрић.

— Да би се боље радило, морају се предузети неке мјере — каже Божовић. — Тим треба појачати с најмање четири играча, који би требало запослити, обезбиједити добре услове за тренинг (опрему, лопте) и обавезно омогућити десетодневне припреме пред почетак првенства. И најважније: виситно-педагошки рад мора се подићи на виши ниво. Нерад је главна кочница болњег односа и резултата.

С. Г.

ВУНДЕРКИНДИ

Спортисти престају с постизањем врхунских резултата у годинама које се не-када сматрале најбољим. Спорт се подмилају. Сајетским па и нашим, спортом владају малолетници, голобради момчићи и дјевојчице у кратким сукњицама. Спорт малолетних је све ваквијије подручје, које не смije бити запостављено.

Млади, који још годинама чекају равноправност у осталим подручјима људске дјелатности, стекли су на спортским борилиштима право гла да знатно прије него што то допуштају закони.

У гимнастичи се с 15 година постаје сјајнији првак, а исто тако у пливану, клизању, тенису и другим индивидујним спортивима. У Југославији Сандра Дубравчић, Јасна Докл и Весна Шепаревић постaju шампиони са 13 година (пливаше, клизаје, гимнастича). Навест ју и зајимљиву трку у маратону (42.195 м) који је одржан у Њујорку, а на којој је учествовао Весли Паоло, дјечак од осам година, и стигао први у времену 3,31 час. У истој трци одустао је и бивши олимпијски победник Франк Шартар.

Младост је највећа дар浆у пливаше, атлетике, гимнастике и других појединачних споркова. Умјесто да безбрежно проводе детињство у игри, гледају цртане филмове и друже се с луткама, дјеца се излажу тортури трећега. Вишесловни тренинзи, исцрпљујуће трке, строги редови исхране и изглаждње до бесвјести, као и кљукање витаминима и протеинима уместо калорија, стварају дјецу да работе. Данашњи убитачни темпо за постизање врхунских резултата издавају дјецу од ходања и трчања, тако да их одмах учимо пливаше, клизају или их оптерећујемо спровадама.

У најранијој младости, чим дјеца потрче, тестирају се спорске могућности. Важно је што раније отворију бодови спортисту, израчунати да ли се на њега исплати трошак вријеме и средстава. Ерзина координације покрета и прецизност су 80% урођене способности као и упорност и амбициозност. Снага се до бија тек послије 14. године.

Спорт постаје средство престижа, па су неке земље одлучиле да жртвују читаве генерације младих — за њих су бодови или медаље истред здравља. Код основаца се избере жртва којој тренери и љекари диктирају физички развој. На жртве их подстиći и сами родитељи.

Дјеца су добар „материјал“, лако се „ломе“ и не пре-зају од величина — понашају се као праве „звијезде“. Пријају медаље, одмаздују навијачима, шепуре се маскотама као и њихови славни претходници.

Увелико је превазиђена дилема да ли је неко средство с моралне стране прихваћативо или не, у којој је мјери хумано, односно колико представља опасност за здравље дјеце.

Против ране специјализације протестују љекари — хуманисти. Они кажу да не-дјеца остати ускраћена за не-доживљено детињство и за баву коју нося пубертет. Из сваког приједног резултата стоји много помоћних средстава.

Рекорди које постижу основници на границима су људских способности, а ти врхунски резултати не могу се постићи уз мајчин скут, нити гледајући кроз прозор татиных кола.

Борђе ПЕЈАКОВИЋ

ОБАВЈЕШТЕЊЕ

ОБАВЈЕШТАВАМ ЗА-ИНТЕРЕСОВАНЕ ДА САМ У ПРИЗЕМЉУ СВОЈЕ КУЋЕ, У ПОТКОПЧУНУ, ОТВОРИО АУТОСЕРВИС. ВРШИМ ПРАЊЕ КОЛА И МОТОРА, ВУЛКАНИЗИРАЊЕ И ПОДМАЗИВАЊЕ КОЛА.

Бранко Радоњић, телефон 43-690